

Περιεχόμενα

σελ. 3	Εισαγωγικό σημείωμα Επιτρόπου Διοικήσεως
σελ. 4	Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των διακρίσεων
σελ. 6	Δραστηριότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των διακρίσεων <ol style="list-style-type: none">1. Διαμεσολαβητική δράση2. Διερεύνηση ατομικών καταγγελιών3. Υποβολή εκθέσεων4. Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών5. Ενημέρωση του κοινού αναφορικά με τις αρμοδιότητες και δραστηριότητες της Αρχής6. Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων7. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET8. Στελέχωση της Αρχής9. Δημόσια παρουσίαση ερευνών
σελ. 10	Στατιστική Ανάλυση
σελ. 13	Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων

Από την επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων στον τότε Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Δημήτρη Χριστόφια στις 31 Ιανουαρίου, 2008.

Εισαγωγικό σημείωμα

Η Έκθεση αυτή είναι η τρίτη που υποβάλλει η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων από την ίδρυσή της και αφορά το έτος 2007.

Είναι πρόδηλη η έντονη δραστηριοποίηση της Αρχής σε όλες τις επιμέρους σημαντικές αρμοδιότητες που τις εναποθέτει η νομοθεσία για την καταπολέμηση κάθε διακριτικής και ρατσιστικής συμπεριφοράς στα πλαίσια των αρχών που διέπουν τη λειτουργία της. Ιδιαίτερα σημειώνεται η σημαντική διαμεσολαβητική δραστηριότητα της Αρχής και ο σχεδόν απόλυτος βαθμός συμμόρφωσης που έχει επιτύχει στις συστάσεις και εισηγήσεις σε κάθε θέμα με το οποίο έχει καταπιαστεί στις εκθέσεις που έχει υποβάλει σε κρίσιμα ζητήματα δικαιοσύνης και ισότιμης μεταχείρισης.

Η Αρχή έχει παράλληλα αναπτύξει μια έντονη διεθνή παρουσία που της επιτρέπει να συμμετέχει στις εξελίξεις σε ευρύτερα ευρωπαϊκά πλαίσια και να δίνει το δικό της στίγμα στον καθολικό αγώνα για την αξιοπρέπεια και το σεβασμό που πρέπει να απολαμβάνει κάθε μέλος της ανθρώπινης κοινότητας, οποιουδήποτε χρώματος, θρησκείας, φυλετικής καταγωγής, πεποιθήσεων, ηλικίας ή σεξουαλικού προσανατολισμού.

Το 2007 η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων αξιοποίησε δυναμικά κάθε δυνατότητα που προέκυπτε από το νομοθετικό πλαίσιο φέρνοντας στην επιφάνεια συμπεριφορές που ισοδυναμούν με διάκριση, ενημερώνοντας για τη δράση της το κοινό, διενεργώντας έρευνες ακόμα και σε θέματα ταμπού κατά τρόπο που της επιτρέπει να διαγράφει με αισιόδοξους όρους την επιτυχία στους στόχους της.

Ηλιάννα Νικολάου
Επίτροπος Διοικήσεως

Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

Στην παρούσα Έκθεση καταγράφεται ένας γενικός απολογισμός του τέταρτου χρόνου δράσης της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων. Η συνολική δράση της Αρχής για το 2007 καθώς και οι καταγγελίες που έτυχαν διερεύνησης αποτυπώνουν τις διακυμάνσεις και το βαθμό έμπρακτου σεβασμού της αρχής της μη διάκρισης σ' ένα ευρύ πεδίο της κοινωνικής ζωής.

Με τις διατάξεις του θεσμικού πλαισίου που εγκαθιδρύθηκε με το Νόμο 42(Ι)/2004 αποτυπώθηκε συστηματικά και με πληρότητα ένα νέο ρυθμιστικό πλαίσιο για την αποτελεσματική καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων.

Οι αρμοδιότητες και το πεδίο δράσης της Αρχής, οριοθετούνται από το κοινοτικό κεκτημένο και την εγχώρια νομοθεσία. Η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής και η προώθηση της ίσης μεταχείρισης αποτελούν τους δεδηλωμένους στόχους του νεοπαγούς θεσμικού πλαισίου.

Το σύστημα προστασίας που έχει εγκαθιδρυθεί καθώς και οι όροι εντολής εκτείνονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικών παροχών, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, συμμετοχής σε σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Σε ευρύτερη κλίμακα, με βάση πάντα τις ρυθμίσεις του πλαισίου που εγκαθιδρύθηκε με το Νόμο 42(Ι)/2004, στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως, ως ανεξάρτητης αρχής κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων, εμπίπτει η διασφάλιση χωρίς καμιά φυλετική ή άλλη διάκριση της απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ή προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στα Πρωτόκολλα της, σε άλλες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις και Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών που κύρωσε η Κύπρος.

Οι θεσμικές αρμοδιότητες της Αρχής, πέρα από τη διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και την παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων, περιλαμβάνουν ποικίλες θεσμικές δυνατότητες δράσης που εκτείνονται σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, προληπτικού, κατασταλτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- Προαγωγή της ισότητας για απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας ευκαιριών ανεξαρτήτως φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων

- Λήψη μέτρων για την πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών προνοιών που διέπουν ή απαγορεύουν μεταχείριση που συνιστά απαγορευμένη διάκριση
- Επιβολή μέτρων κυρωτικού χαρακτήρα
- Σύνταξη Κωδίκων Πρακτικής
- Διεξαγωγή ερευνών και στατιστικών μελετών για θέματα διακρίσεων
- Εξέταση θεμάτων αναφορικά με τις διακρίσεις είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτημα προσώπων ή οργάνωσεων
- Συντονισμός δράσης κρατικών αρχών και ευαισθητοποίηση της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

Το νέο πλαίσιο καταπολέμησης των διακρίσεων εισάγει σημαντικά μεθοδολογικά νομικά εργαλεία για καταπολέμηση των διακρίσεων υιοθετώντας τις έννοιες της απαγορευμένης με νόμο άμεσης και έμμεσης διάκρισης. Προβλέπει επίσης ειδική αυτοτελή προστασία έναντι της παρενόχλησης και της εντολής για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Πέρα από τον καθορισμό και την εξειδίκευση των κρίσιμων αυτών εννοιών, οι νέες διατάξεις συνιστούν συνολικά ένα σύνθετο σύστημα προστασίας των θιγόμενων προσώπων ή ομάδων πληθυσμού που υπερβαίνουν ένα παραδοσιακό σύστημα επιβολής κυρώσεων σε εξατομικευμένες περιπτώσεις. Έτσι, πέρα από τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων, δίδεται έμφαση στη διαμεσολαβητική δράση για προώθηση της αρχής της ισότητας, στην ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε επίπεδο ευαισθητοποίησης του κοινού και εκπροσώπησης των θυμάτων των διακρίσεων.

Προς την κατεύθυνση παροχής συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων εισάγεται, επίσης, η δυνατότητα λήψης θετικών μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Η νέα αυτή μορφή δράσης ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που είναι και οι βασικοί δέκτες της παρεχόμενης προστασίας.

Δραστηριότητες Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

1. Διερεύνηση ατομικών καταγγελιών

Η διερεύνηση καταγγελιών με αντικείμενο το ρατσισμό και τις διακρίσεις και η παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων αποτέλεσε τον πυρήνα δράσης της Αρχής για το 2007. Από την εγκαθίδρυση της την 1^η Μαΐου, 2004 μέχρι το τέλος του 2007 η Αρχή έλαβε 464 καταγγελίες. Μόνο το 2007 υποβλήθηκαν στην Αρχή 157 καταγγελίες.

Οι καταγγελίες υποβλήθηκαν από ημεδαπούς και αλλοδαπούς, από φυσικά και νομικά πρόσωπα καθώς και από Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις ή Ομάδες Προσώπων. Στην Αρχή προσέφυγαν Κύπριοι πολίτες (Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι), αλλοδαποί, μετανάστες, πρόσφυγες, αιτητές ασύλου καθώς και μέλη κοινωνικά ευάλωτων ή/και αποκλεισμένων ομάδων του πληθυσμού που χρειάζονται ιδιαίτερη κοινωνική μέριμνα και προστασία όπως ανάπηροι, ηλικιωμένοι, ψυχικά ασθενείς. Οι καταγγελίες στρέφονταν κυρίως κατά δημόσιων κρατικών υπηρεσιών, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ενώ ήταν δυσανάλογα μικρός ο αριθμός των καταγγελιών που υποβλήθηκαν κατά προσώπων του ιδιωτικού τομέα.

2. Διαμεσολαβητική δράση

Συνεχίζοντας την πρακτική των προηγούμενων χρόνων και στη βάση των θεσμικών της δυνατοτήτων, η Αρχή ανέπτυξε έντονη διαμεσολαβητική δραστηριότητα η οποία κατέληξε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις σε εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων προς όφελος των επηρεαζόμενων προσώπων. Τούτο συνέβη σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκε η εκ πρώτης όψεως βασιμότητα της καταγγελίας που εξετάστηκε και η Αρχή, λειτουργώντας ως μηχανισμός προστασίας των δικαιωμάτων του θύματος της διάκρισης, παρείχε διαβαθμισμένη, ανάλογα με την περίπτωση, προστασία. Στην ευμενέστερη, για το θύμα της διάκρισης, περίπτωση η Αρχή πέτυχε την αποκατάσταση της νομιμότητας ενώ σε άλλες περιπτώσεις πέτυχε την εγκατάσταση ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ του καταγγέλλοντος και της δημόσιας αρχής ή την αιτιολόγηση της στάσης της αρμόδιας αρχής και τη θεμελίωση της με βάση της αρχή της νομιμότητας.

Αναφέρονται χαρακτηριστικά οι ακόλουθες περιπτώσεις:

- ✚ *Αριθμός Ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν στην Κύπρο προσέφυγαν με ξεχωριστές καταγγελίες στην Αρχή αναφορικά με τις καθυστερήσεις που παρατηρούνταν στην εξέταση των αιτήσεων τους για έκδοση άδειας παραμονής. Μετά την υποβολή των καταγγελιών και την παρέμβαση της Αρχής προς τις μεταναστευτικές αρχές ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες εξέτασης και εκδόθηκαν άδειες παραμονής σε έντεκα συνολικά πρόσωπα.*

- ✚ Κύπριος Πολίτης υπέβαλε καταγγελία για την καθυστέρηση ανανέωσης της άδειας παραμονής της συζύγου του που κατάγεται από τρίτη χώρα. Μετά από παρέμβαση της Αρχής η άδεια παραμονής ανανεώθηκε.
- ✚ Κύπριος πολίτης προσέφυγε στην Αρχή αναφορικά με την αξίωση του Τμήματος Μετανάστευσης να καταβάλει χρηματική εγγύηση £300 για να παραχωρηθεί άδεια παραμονής στην αλλοδαπή σύζυγό του. Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι τούτο συνιστά δυσμενή μεταχείριση των κυπρίων πολιτών έναντι των άλλων ευρωπαίων πολιτών, από τους οποίους δεν ζητείται η καταβολή εγγύησης για τα μέλη της οικογένειας τους που είναι πολίτες τρίτης χώρας. Μετά από την παρέμβαση της Αρχής η χρηματική εγγύηση επεστράφη στον καταγγέλλοντα.
- ✚ Αλλοδαπή προσέφυγε στην Αρχή για τη μη ανανέωση τόσο της άδειας παραμονής της όσο και της κάρτας νοσηλείας της. Η καταγγέλλουσα είναι παντρεμένη με αιτητή πολιτικού ασύλου που εκτίει ποινή φυλάκισης και μαζί έχουν ένα ανήλικο παιδί. Αρχικά, η Αρχή παρενέβη προς τις μεταναστευτικές αρχές και μεσολάβησε ώστε να της παραχωρηθεί άδεια παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Ακολουθώντας, η Αρχή εξασφάλισε βεβαίωση από την Υπηρεσία Ασύλου ότι η αίτηση του συζύγου της καταγγέλλουσας παραμένει σε εκκρεμότητα και διευθέτησε συνάντησή της με αρμόδια λειτουργό του Υπουργείου Υγείας, η οποία, την ίδια μέρα, της παραχώρησε κάρτα νοσηλείας (ως συζύγου αιτητή πολιτικού ασύλου).
- ✚ Μη Κυβερνητική Οργάνωση υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με τη μη κάλυψη των εξόδων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που παρασχέθηκε στον ιδιωτικό τομέα σε ανήλικο άτομο με αναπηρία. Μετά από διαδοχικές παρεμβάσεις της Αρχής το Υπουργείο Υγείας αποφάσισε να παραχωρήσει οικονομική βοήθεια ύψους £5.000 στον αναφερόμενο.
- ✚ Κύπρια πολίτιδα μητέρα δύο ανήλικων παιδιών και αρχηγός μονογονεϊκής οικογένειας προσέφυγε στην Αρχή για τη διακοπή του δημοσίου βοηθήματος που της παραχωρείτο. Μετά από την παρέμβαση της Αρχής, νέα αίτηση που στο μεταξύ υπέβαλε η καταγγέλλουσα εγκρίθηκε, ενώ της παραχωρήθηκαν και αναδρομικά δικαιώματα για την περίοδο που το βοήθημα είχε διακοπεί.
- ✚ Μη Κυβερνητική Οργάνωση προσέφυγε στην Αρχή για τη μη παραχώρηση δημοσίου βοηθήματος σε ευρωπαίο πολίτη, για λόγους που άπτονταν του καθεστώτος διαμονής του. Αφού συζήτησε την υπόθεσή του με αρμόδια Λειτουργό των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, Λειτουργός της Αρχής καθοδήγησε τον καταγγέλλοντα να υποβάλει νέα αίτηση η οποία, εντέλει, εγκρίθηκε.

3. Υποβολή εκθέσεων

Ένας σημαντικός αριθμός ατομικών καταγγελιών, που άγγιζε ευρύτερα θέματα ρατσισμού και διακρίσεων από τα οποία επηρεάζονταν ευρύτερες ομάδες προσώπων, οδήγησε σε υποβολή εκθέσεων με συγκεκριμένες εισηγήσεις και συστάσεις για αντιμετώπιση σε γενικότερο επίπεδο προβλημάτων

διακρίσεων. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι κατά το 2007 υποβλήθηκαν συνολικά 13 εκθέσεις για θέματα διακρίσεων αναφορικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μογονεϊκές οικογένειες, αιτητές ασύλου, πρόσωπα με συγκεκριμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις, χορήγηση σύνταξης χηρείας σε αλλοδαπή σύζυγο Κύπριου πολίτη καθώς και την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε σχέση με την ηλικία, την αναπηρία και την εφαρμογή κριτηρίων για παροχή στεγαστικής βοήθειας. Στις εκθέσεις που υποβλήθηκαν επισημαίνονται φαινόμενα θεσμικής και λειτουργικής ανεπάρκειας και ελλειμματικής οργάνωσης που δεν καθιστούν δυνατό το σεβασμό της αρχής της μη διάκρισης και διατυπώνονται οργανωτικές και κανονιστικές προτάσεις με στόχο τη ρύθμιση των σχετικών θεμάτων και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

4. Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων για το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών η Επίτροπος Διοικήσεως και λειτουργοί της Αρχής έλαβαν μέρος σε εκδηλώσεις σε ευρωπαϊκό και τοπικό επίπεδο.

Η Επίτροπος Διοικήσεως έλαβε μέρος στο *First Equality Summit and to the Opening of the 2007 European Year of Equal Opportunities for All* που έγινε στο Βερολίνο από 29 Ιανουαρίου μέχρι 1^η Φεβρουαρίου, 2007. Έλαβε επίσης μέρος στο συνέδριο με θέμα *European Year for Equal Opportunities for All* που έγινε στη Λισσαβόνα από τις 18 μέχρι τις 21 Νοεμβρίου, 2007.

Στα πλαίσια εγχώριων εκδηλώσεων για το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν σε εκδηλώσεις που διοργάνωσε το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης στις 9 Μαΐου, 2007 και ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου στις 2 Ιουνίου, 2007. η Αρχή έλαβε επίσης μέρος στην εκδήλωση παρουσίασης της εκστρατείας για το Ευρωπαϊκό Έτος Ίσων Ευκαιριών που έγινε στη Λευκωσία στις 3 Σεπτεμβρίου, 2007.

5. Ενημέρωση του κοινού αναφορικά με τις αρμοδιότητες και δραστηριότητες της Αρχής

Η Επίτροπος Διοικήσεως και λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν σε ημερίδες, συνέδρια και σεμινάρια που διοργανώθηκαν και αποσκοπούσαν στην ενημέρωση των πολιτών και ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού καθώς και στη συστηματοποίηση της επαφής και συνεργασίας με οργανωμένα σύνολα και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Στα ίδια πλαίσια συνεχίστηκε, και κατά το 2007, η διανομή ενημερωτικού υλικού για τις αρμοδιότητες της Αρχής στην ελληνική, αγγλική και τουρκική γλώσσα. Στόχος αυτών των δραστηριοτήτων ήταν η καλύτερη ενημέρωση των πολιτών αναφορικά με την αποστολή, το έργο και τις αρμοδιότητες της Αρχής και η προώθηση της συνεργασίας της Επιτροπής Διοικήσεως με οργανωμένους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα με απώτερο σκοπό την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων.

6. Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων

Η Επίτροπος Διοικήσεως και λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν και κατά το 2007 σε συνεδρίες και δραστηριότητες της Εθνικής Ομάδας Εργασίας για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων. Στην Ομάδα συμμετέχουν εκπρόσωποι φορέων, υπηρεσιών, οργανώσεων, επαγγελματικών φορέων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων.

7. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET

Από την ίδρυση της η Αρχή συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο Equinet, ένα δίκτυο σύνδεσης και συντονισμού όλων των ανεξάρτητων αρχών για υλοποίηση των ευρωπαϊκών οδηγιών κατά των διακρίσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά ανταλλάσσονται δεδομένα για τα μέσα και τις στρατηγικές δράσης που χρησιμοποιούν οι εθνικοί φορείς εφαρμογής των οδηγιών και αποστέλλονται στην τράπεζα πληροφόρησης του δικτύου πληροφορίες για υποθέσεις και πρακτικές χειρισμού τους.

Λόγω της συμμετοχής της Αρχής στο δίκτυο Equinet ο Προϊστάμενος της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας έλαβε μέρος σε νομικό συνέδριο που έγινε στο Βουκουρέστι από τις 17 μέχρι 19 Ιουνίου, 2007 και ο Λειτουργός της Αρχής κ. Γιώργος Κακότας συμμετείχε στην ετήσια γενική συνέλευση του δικτύου που έγινε στην Ουτρέχτη στις 27-28 Φεβρουαρίου, 2007.

8. Δημόσια παρουσίαση ερευνών

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, διενήργησε δύο παγκύπριες έρευνες αναφορικά με (α) τις κοινωνικές απόψεις και αντιλήψεις των Κυπρίων πολιτών έναντι των ατόμων με αναπηρίες και (β) τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις Κυπρίων έναντι των Ποντίων και των Ποντίων έναντι των Κυπρίων.

Τα αποτελέσματα της πρώτης έρευνας παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν σε δημόσια εκδήλωση που έγινε στη Λευκωσία στις 27 Σεπτεμβρίου, 2007 και της δεύτερης στις 19 Οκτωβρίου, 2007 στην Πάφο.

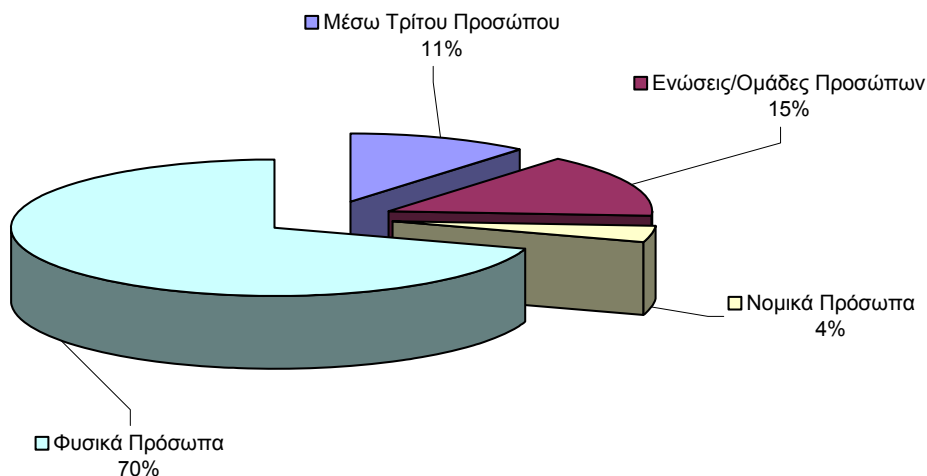
9. Στελέχωση της Αρχής

Κατά το 2007 η Αρχή στελεχώθηκε από τον Ανώτερο Λειτουργό του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως Άριστο Τσιάρτα, από τους Λειτουργούς Γιώργο Κακότα, Μελίνα Τριγγίδου, Νάσια Διονυσίου και τη Βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό Ελισάβετ Χρίστου. Όλα τα στελέχη της Αρχής ασκούσαν παράλληλα καθήκοντα στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως.

Στατιστική Ανάλυση

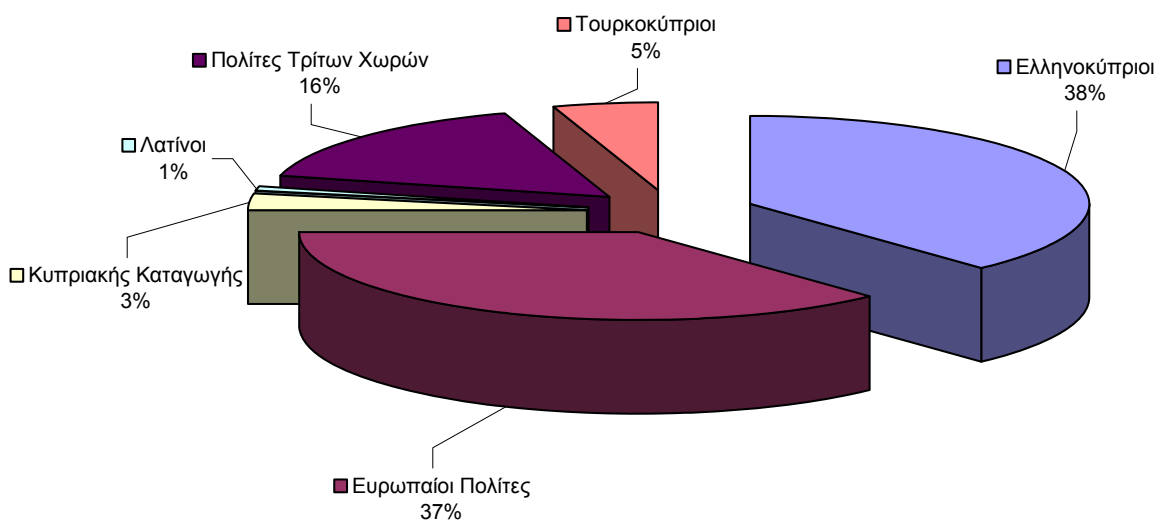
Από τη σύσταση της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων το Μάιο του 2004 μέχρι και το τέλος του 2007, υποβλήθηκαν 464 καταγγελίες.

Κατά το 2007 υποβλήθηκαν ενώπιον της Αρχής 157 καταγγελίες. Από αυτές 110 προέρχονταν από φυσικά πρόσωπα, 30 καταγγελίες προέρχονταν από νομικά πρόσωπα ή ομάδες προσώπων, ενώ 17 καταγγελίες υποβλήθηκαν μέσω τρίτου προσώπου (Γράφημα 1).

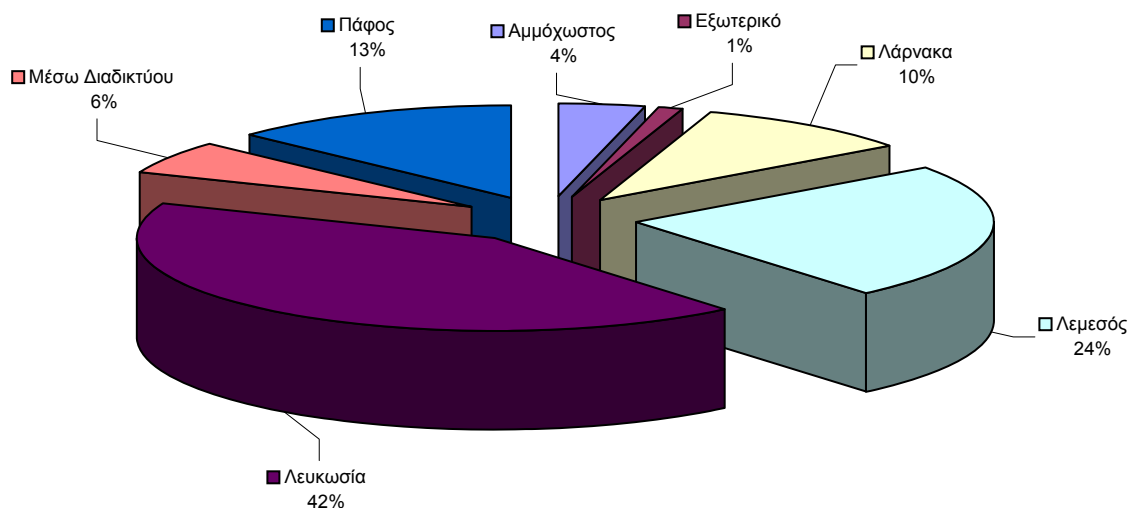
Γράφημα 1

Από τις 157 καταγγελίες που υποβλήθηκαν, 60 από αυτές υποβλήθηκαν από ελληνοκύπριους, 8 από τουρκοκύπριους, 58 καταγγελίες υποβλήθηκαν από ευρωπαίους πολίτες, 25 από πολίτες τρίτων χωρών, 1 από Λατίνους και 5 από πολίτες που έχουν κυπριακή καταγωγή (Γράφημα 2).

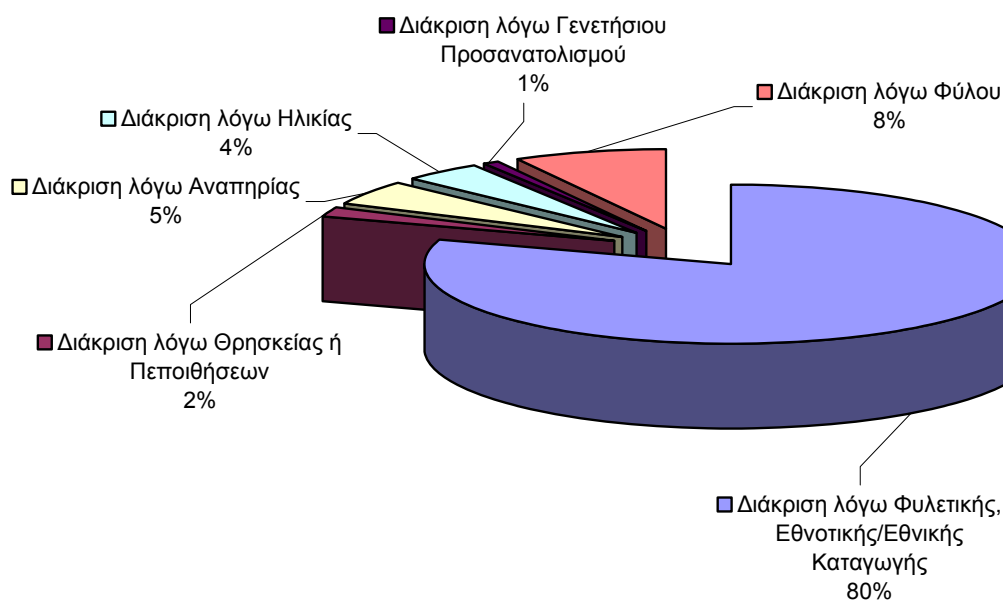
Γράφημα 2

Όσον αφορά στην αποδοχή των καταγγελιών σημειώνεται ότι 65 καταγγελίες προέρχονταν από την Επαρχία Λευκωσίας, 38 από την Επαρχία Λεμεσού, 16 καταγγελίες από την Επαρχία Λάρνακας, 20 καταγγελίες από την Επαρχία Πάφου, 6 καταγγελίες από την Επαρχία Αμμοχώστου και 2 καταγγελίες από το εξωτερικό. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι 10 καταγγελίες υποβλήθηκαν στην Αρχή μέσω του Διαδικτύου (Γράφημα 3).

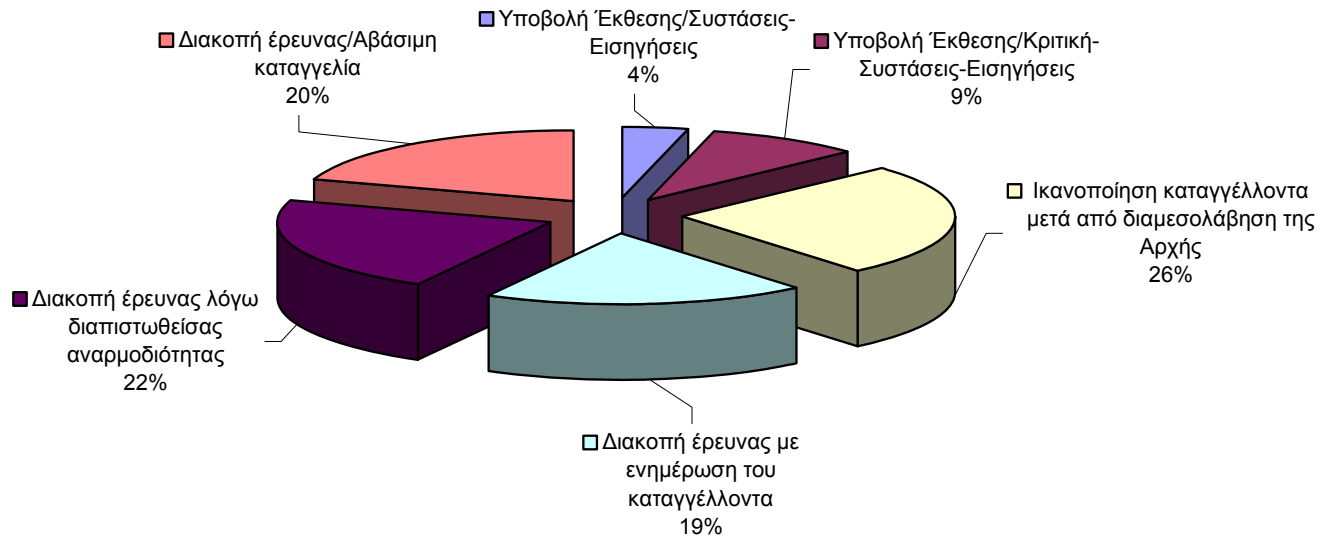
Γράφημα 3

Από θεματική άποψη, οι 157 καταγγελίες που υποβλήθηκαν στην Αρχή το 2007 θα μπορούσαν να ταξινομηθούν, ενδεικτικά, ως εξής (Γράφημα 4):

Γράφημα 4

Κατά το 2007 διεκπεραιώθηκε η διερεύνηση 105 καταγγελιών με τα ακόλουθα αποτελέσματα (Γράφημα 5).

Γράφημα 5

- + 4 καταγγελίες οδήγησαν σε υποβολή έκθεσης με συγκεκριμένες εισηγήσεις/συστάσεις
- + 9 καταγγελίες οδήγησαν σε υποβολή έκθεσης με συγκεκριμένες εισηγήσεις/συστάσεις/κριτική
- + 21 καταγγελίες κρίθηκαν ως αβάσιμες και διακόπηκε η έρευνα
- + 24 καταγγελίες κρίθηκαν ότι δεν έχρηζαν περαιτέρω έρευνας λόγω διαπίστωσης της αναρμοδιότητας κατά την έρευνα
- + 27 καταγγελίες κατέληξαν σε ικανοποίηση του καταγγέλλοντα μετά από διαμεσολάβηση της Αρχής
- + 20 καταγγελίες αρχειοθετήθηκαν μετά από ενημέρωση του καταγγέλλοντα

Συνοπτική Παρουσίαση Εκθέσεων

Μονογονεϊκές Οικογένειες (Α.Κ.Ρ. 25/2007).

Τα ευρύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μονογονεϊκές οικογένειες στην Κύπρο εξέτασε η Αρχή με αφορμή καταγγελία που υπέβαλε η κα Λ.Α. Με αφορμή την καταγγελία η Επίτροπος Διοικήσεως, υπό την ιδιότητά της ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, διενήργησε, μια ευρύτερη έρευνα σε σχέση με την υφιστάμενη κοινωνική πολιτική για τις οικογένειες αυτές.

Στην Έκθεσή της η Επίτροπος παραθέτει, μεταξύ άλλων, στοιχεία σχετικά με το φαινόμενο του μονογονεϊσμού στην Κυπριακή κοινωνία, την επιδοματική κρατική πολιτική για τις οικογένειες με ένα γονέα, τα μέτρα κοινωνικής στήριξης σε σχέση με αυτές και τους στόχους που τίθενται, όπως και τα μέτρα που υιοθετούνται σε κρατικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αναφορικά με την κοινωνική στήριξη των οικογενειών αυτών.

Η Επίτροπος επισημαίνει ότι η ανάγκη για μια συστηματική κοινωνική πολιτική υπέρ των μονογονεϊκών οικογενειών είναι δεδομένη, φαίνεται, δε, να είναι και κοινώς αποδεκτή. Αυτό άλλωστε προκύπτει τόσο από την εξαγγελθείσα πολιτική και τους επιδιωκόμενους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από τις προσπάθειες που έχουν γίνει μέχρι σήμερα σε εθνικό επίπεδο σε σχέση με τη στήριξη και την κοινωνική ενσωμάτωση των μελών των μονογονεϊκών οικογενειών.

Οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στην Έκθεση της Επιτροπής, προσφέρουν ένα καθοδηγητικό πλαίσιο για την περαιτέρω αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού των οικογενειών με ένα γονέα, μέσω της ρύθμισης προβλημάτων που, όπως προέκυψε από την έρευνα, αντιμετωπίζουν οι οικογένειες αυτές. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών, η Επίτροπος εισηγείται, μεταξύ άλλων, τρόπους για την εξασφάλιση της εισοδηματικής επάρκειας των μονογονεϊκών οικογενειών, την καταβολή της διατροφής από τον υπόχρεο γονέα υπέρ των δικαιούχων μιας μονογονεϊκής οικογένειας, την πρόσβαση σε προγράμματα κατάρτισης και ένταξης στην αγορά εργασίας των αρχηγών τέτοιων οικογενειών και τη φύλαξη-φροντίδα των παιδιών τους.

Η έκθεση και οι εισηγήσεις που διαλαμβάνονται σε αυτή συζητήθηκαν σε διαδοχικές συνεδρίες της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, Αξιών και Επιτρόπου Διοικήσεως στην παρουσία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των εισηγήσεων της Επιτροπής διαπιστώθηκε ότι, το Υπουργείο Οικονομικών, προχώρησε στη λήψη μέτρων με σκοπό την οικονομική ενίσχυση των μονογονεϊκών οικογενειών. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε η καταβολή μηνιαίου επιδόματος ύψους Λ.Κ 50 σε μονογονιούς που λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα, η καταβολή πρόσθετου μηνιαίου επιδόματος ύψους Λ.Κ 30 για κάθε εξαρτώμενο τέκνο μονογονιών που βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας και η καταβολή επιδόματος τοκετού στις άγαμες μητέρες που δεν έχουν επωφεληθεί του επιδόματος τοκετού που καταβάλλεται από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Επιπρόσθετα, με επιστολή ημερ. 4 Φεβρουαρίου 2008, η Διευθύντρια των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας πληροφόρησε την Επίτροπο Διοικήσεως ότι οι Υπηρεσίες βρίσκονται στο στάδιο μελέτης των εισηγήσεων της και της ετοιμασίας σχετικού σημειώματος στο οποίο θα διατυπώνονται οι τρόποι με τους οποίους αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν. Οι σχετικές εξελίξεις παρακολουθούνται από την Αρχή.

Παραχώρηση στεγαστικής βοήθειας με βάση ηλικιακά κριτήρια (Α.Κ.Ρ. 91/2006).

Η κα. Μ.Λ υπέβαλε καταγγελία σχετικά με τα ισχύοντα κριτήρια παροχής στεγαστικής βοήθειας. Η καταγγέλλουσα επικέντρωσε τους ισχυρισμούς της στο γεγονός ότι, με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί, μονήρη άτομα που έχουν συμπληρώσει το ηλικιακό όριο των τριάντα ετών και έχουν ήδη τύχει στεγαστικής οικονομικής βοήθειας μπορούν να επωφεληθούν συμπληρωματικής οικονομικής βοήθειας όταν αρραβωνιαστούν ή παντρευτούν, ενώ τέτοιο δικαίωμα δεν παραχωρείται σε μονήρη άτομα που έχουν επωφεληθεί της ίδιας στεγαστικής βοήθειας πριν αυτά συμπληρώσουν το ηλικιακό όριο των τριάντα χρόνων.

Η Επίτροπος σημείωσε ότι τα κρατικά όργανα, στα πλαίσια της κανονιστικής τους δράσης/αρμοδιότητας μπορούν να ρυθμίζουν με ενιαίο ή διαφορετικό

τρόπο τις ποικίλες πραγματικές καταστάσεις που τίθενται ενώπιον τους, αφού λάβουν υπόψη όλες τις συνθήκες που συνδέονται με τις καταστάσεις ή σχέσεις αυτές. Κατά την επιλογή, όμως, των επιμέρους ρυθμίσεων, τα αρμόδια κρατικά όργανα πρέπει να ενεργούν εντός των ορίων που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας και τα οποία αποκλείουν την έκδηλη άνιση μεταχείριση ή την αδικαιολόγητη εξομοίωση διαφορετικών καταστάσεων.

Συνεκτιμώντας το σύνολο των δεδομένων και στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της, η Επίτροπος κατέληξε στο ότι η υπό κρίση ρύθμιση παρουσιάζεται προβληματική και μη συμβατή με την αρχή της μη διάκρισης με βάση ηλικιακά κριτήρια. Έκρινε, δε, ότι τα υπό κρίση κριτήρια παροχής οικονομικής βοήθειας τα οποία περιέχουν, στη βάση ηλικιακών κριτηρίων, ευμενείς ρυθμίσεις για την κατηγορία των προσώπων άνω των τριάντα ετών και δυσμενείς για την κατηγορία των προσώπων κάτω των τριάντα ετών δεν είναι αντικειμενικά και λογικά δικαιολογημένα. Η απλή και γενική επίκληση, ως δικαιολογητικού λόγου, της ενίσχυσης της οικογένειας, δεν επαρκεί για να προσδώσει ικανοποιητική πληρότητα στην αιτιολόγηση αυτή και δεν συνιστά σοβαρό λόγο ώστε, στην προκειμένη περίπτωση, η ηλικία των τριάντα ετών να αποκτά αποφασιστική σημασία που να δικαιολογεί απόκλιση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Επιπλέον, η Επίτροπος σημείωσε ότι, το θέμα της ενίσχυσης της οικογένειας στα πλαίσια των υφιστάμενων κριτηρίων και της εφαρμοζόμενης πρακτικής δεν είναι θεμιτό να χαρακτηρίζεται από ηλικιακές διαβαθμίσεις.

Διαπιστώθηκε ότι τα υπό εξέταση ηλικιακά κριτήρια παραβιάζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης γεγονός που, όπως προέκυψε από την έρευνα που διενεργήθηκε, γίνεται αποδεκτό και από την εμπλεκόμενη υπηρεσία (Υπηρεσία Μέρимνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων). Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως η αρμόδια αρχή εξετάσει άμεσα το θέμα και προχωρήσει στη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την αποκατάσταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Με επιστολή ημερ. 12 Δεκεμβρίου 2007, η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Μέρимνης και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων πληροφόρησε την Επίτροπο ότι, το όλο θέμα θα αποτελέσει αντικείμενο μελέτης από την αρμόδια Συμβουλευτική Επιτροπή Κριτηρίων με σκοπό την αναθεώρηση/βελτίωση

των κριτηρίων τα οποία εισάγουν ηλικιακές διακρίσεις και την εφαρμογή τους με τη λήξη των ισχυόντων. Η Επιτροπή ενημερώθηκε προκαταρκτικά για την εισήγησή να τροποποιηθούν τα υφιστάμενα ηλικιακά κριτήρια παραχώρησης στεγαστικής βοήθειας και αναμένεται να ξεκινήσει την επίσημη μελέτη για την αναθεώρηση και αναβάθμισή τους. Για τις σχετικές εξελίξεις και την απόφαση της Επιτροπής, η Αν. Διευθύντρια της Υπηρεσίας Μερίμνης και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων επιφυλάχθηκε να ενημερώσει την Αρχή.

Απόκτηση/συντήρηση ιδιόκτητης κατοικίας σε ακριτικές περιοχές με βάση ηλικιακά κριτήρια (Α.Κ.Ρ. 48/2007, Α.Κ.Ρ. 57/2007).

Ο κ. Ε.Σ και η κα. Ι.Κ, υπέβαλαν καταγγελία αναφορικά με το όριο ηλικίας των 35 ετών, που έχει τεθεί για σκοπούς παροχής, σε μονήρη άτομα, κρατικής χορηγίας για την απόκτηση/συντήρηση ιδιόκτητης κατοικίας σε ακριτικές περιοχές. Ισχυρισμός των παραπονουμένων ήταν ότι, το ηλικιακό αυτό όριο, δημιουργεί αδικαιολόγητες διακρίσεις έναντι των ατόμων κάτω των 35 που επιθυμούν να επωφεληθούν της ίδιας στεγαστικής βοήθειας.

Η Επίτροπος τόνισε ότι, η παροχή κρατικής χορηγίας για την απόκτηση και συντήρηση ιδιόκτητης κατοικίας σε ακριτικές περιοχές αποτελεί ένα ευμενές μέτρο που εξυπηρετεί το θεμιτό σκοπό της αναζωογόνησης των περιοχών αυτών. Δικαιολογημένη κρίθηκε επίσης και η υιοθέτηση κριτηρίων για την παροχή της χορηγίας. Σημείωσε, όμως, ότι, τα κριτήρια αυτά, πρέπει να βρίσκονται εντός των ορίων που διαγράφονται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Στην προκειμένη περίπτωση, καθοριστικό στοιχείο, στην εξαγωγή συμπερασμάτων, αποτέλεσε το κατά πόσο ο αποκλεισμός των ανύπαντρων ατόμων κάτω των 35 ετών από τις ρυθμίσεις του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου συνάδει με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Αν δηλαδή οι ενέργειες της διοίκησης όσον αφορά τον καθορισμό των δικαιούχων του Σχεδίου στη βάση ηλικιακών κριτηρίων, συνάδουν πλήρως με την αρχή της ισότητας σύμφωνα με την οποία, η έκδηλη άνιση μεταχείριση των ομοίων ή η αδικαιολόγητη ομοιόμορφη μεταχείριση ανόμοιων απαγορεύεται.

Η Επίτροπος έκρινε, καταρχήν, ότι θα μπορούσαν να θεσπιστούν διαφοροποιήσεις στις προϋποθέσεις παροχής της βοήθειας οι οποίες θα

εξυπηρετούσαν, λόγω των ειδικών περιστάσεων, τους σκοπούς του Σχεδίου. Άλλωστε, το Σύνταγμα, όπως προκύπτει από το άρθρο 28 που κατοχυρώνει την αρχή της ισότητας και ειδικότερα από την έκφραση «ίσοι ενώπιον του νόμου» στην πρώτη παράγραφο του άρθρου και «δυσμενούς διάκρισης» στη δεύτερη, προστατεύει μόνο από αυθαίρετη διάκριση χωρίς να αποκλείει εύλογες διαφοροποιήσεις (Ανδρέα Ν. Λοΐζου, *Σύνταγμα Κυπριακής Δημοκρατίας, Λευκωσία 2001, σελ. 174*). Τόνισε, όμως, ότι οποιεσδήποτε διαφοροποιήσεις δεν θα πρέπει να δημιουργούν ανισότητες, ανεπίδεκτες πειστικής δικαιολόγησης με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Κατάληξη της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων ήταν ότι, η υπό εξέταση ρύθμιση, εισάγοντας διαφορετική μεταχείριση στη βάση ηλικιακών κριτηρίων, με αιτιολογικό, μάλιστα, την αυξανόμενη τάση των νεαρών ατόμων να ανεξαρτητοποιούνται από τους γονείς τους και να αποκτούν ιδιόκτητη κατοικία σε νεαρότερη ηλικία, δεν φαίνεται να κινείται εντός των ορίων οποιασδήποτε θεμιτής διαφοροποίησης και ως τέτοια δεν είναι επιδεκτική δικαιολόγησης με βάση την αρχή της ισότητας. Περαιτέρω, στα πλαίσια εφαρμογής του Σχεδίου, δεν θα ήταν θεμιτό να αποθαρρύνεται ούτε η ανεξαρτητοποίηση ούτε η απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας σε νεαρότερη ηλικία. Δεν διαφάνηκε, άλλωστε και, εν πάση περιπτώσει, η εμπλεκόμενη υπηρεσία δεν επικαλέστηκε οποιαδήποτε συγκριτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι ο μέσος όρος ηλικίας κατά την οποία οι Κύπριοι νέοι ανεξαρτητοποιούνται οικονομικά, είναι τα 35 έτη.

Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως η αρμόδια Υπηρεσία (Επαρχιακή Διοίκηση) εξετάσει το συντομότερο τις πρόνοιες του Σχεδίου για το ηλικιακό κριτήριο ως προϋπόθεση παροχής της κρατικής χορηγίας για απόκτηση/συντήρηση ιδιόκτητης κατοικίας σε ακριτικές περιοχές και το ενδεχόμενο τροποποίησης τους, στη βάση της συμμόρφωσης με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Ο Έπαρχος Λευκωσίας με επιστολή του ημερομ. 3 Φεβρουαρίου 2008 διαβίβασε στην Επίτροπο σχετική με το θέμα επιστολή του Γενικού Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών ημερομ. 13 Ιουλίου 2007, σύμφωνα με την οποία, ο εν λόγω ηλικιακός περιορισμός περιλήφθηκε στα κυβερνητικά στεγαστικά σχέδια, λόγω της κοινωνικοοικονομικής πολιτικής και των περιορισμένων πόρων του κράτους. Τυχόν υιοθέτηση, δε, της εισήγησής της Επιτρόπου θα οδηγήσει, κατά

τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, σε κατακόρυφη αύξηση του κόστους με δυσμενή επακόλουθα στις δημοσιονομικές δαπάνες του κράτους. Σύμφωνα, με τις θέσεις του Γενικού Διευθυντή, το ενδεχόμενο της διαφοροποίησης του ηλικιακού περιορισμού θα πρέπει να μελετηθεί σε εύθετο χρόνο όταν οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες του κράτους το επιτρέψουν. Οι εξελίξεις σε σχέση με το θέμα παρακολουθούνται στενά από την Επίτροπο Διοικήσεως.

Πρόσβαση αναπήρων στις θεατρικές αίθουσες του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας και του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Α.Κ.Ρ. 24/2007).

Η κα. Ν.Κ υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με την πρόσβαση των ανάπηρων ατόμων στις θεατρικές αίθουσες του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας και του Ραδιοφωνικού Ιδρύματος Κύπρου (Ρ.Ι.Κ).

Από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της, η Επίτροπος διαπίστωσε ότι και τα δύο θέατρα, με μικρές διαφοροποιήσεις, παρουσιάζονται με εξαιρετικά ανεπαρκείς, έως ουσιαστικά ανύπαρκτες, διευκολύνσεις για τα ανάπηρα άτομα. Μάλιστα, τα σοβαρά προβλήματα προσβασιμότητας τους, καθιστούν πολύ δύσκολη έως αδύνατη την πρόσβαση των ανάπηρων ατόμων στις θεατρικές αυτές αίθουσες, με αποτέλεσμα να προκύπτει παραβίαση των σχετικών νομοθετικών, σε ημεδαπό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ρυθμίσεων για τα δικαιώματα των ανάπηρων ατόμων.

Όπως προέκυψε από την έρευνα που διενεργήθηκε, τόσο η Δήμαρχος Λευκωσίας όσο και ο Γενικός Διευθυντής του Ρ.Ι.Κ, στην ευθύνη των οποίων υπάγονται οι δύο αίθουσες, αντιλαμβάνονται την ύπαρξη των προβλημάτων προσβασιμότητας των αναπήρων.

Η Επίτροπος σημείωσε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, ιδίως στην περίπτωση του Δημοτικού Θεάτρου αλλά και πολλών άλλων δημόσιων κτιρίων, αναδεικνύεται με χαρακτηριστικό τρόπο το πρόβλημα της ελλιπούς προσβασιμότητας των χώρων αυτών. Παρατηρείται, δηλαδή, το φαινόμενο να εκπληρώνονται τυπικές προϋποθέσεις προσβασιμότητας στους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους κτιρίων όπως π.χ. διαμόρφωση χώρων στάθμευσης ή

μιας ράμπας, ενώ στην πραγματικότητα το κτίριο δεν είναι καθόλου φιλικό απέναντι στα ανάπηρα άτομα, αφού πέρα από τις ελάχιστες διευκολύνσεις απαιτούνται εξειδικευμένες διαρρυθμίσεις, ειδικές εγκαταστάσεις, χώροι υγιεινής, ανελκυστήρες, ειδικές θέσεις για ανάπηρα άτομα κλπ. Υπό αυτό το πρίσμα, η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι τα προβλήματα προσβασιμότητας των αναπήρων στις δύο θεατρικές αίθουσες θα εκλείψουν, όχι μόνο όταν τα άτομα αυτά θα έχουν πρόσβαση, αλλά όταν θα έχουν και τις αναγκαίες διευκολύνσεις για απόλαυση ενός σημαντικού πολιτιστικού αγαθού, όπως είναι το θέατρο με τους όρους που φιλοξενείται στους ίδιους χώρους οποιοσδήποτε άλλος επισκέπτης.

Η Επίτροπος εξέφρασε την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες δήλωσαν την πρόθεση τους για λήψη διορθωτικών μέτρων στις περιπτώσεις των δύο θεατρικών αιθουσών. Τόνισε, δε ότι, οι δύο υπηρεσίες οφείλουν να εξετάσουν άμεσα το σημαντικό αυτό θέμα το οποίο αφορά στη διασφάλιση της ισότιμης ανάπτυξης της προσωπικότητας των αναπήρων και συμμετοχής τους στην πολιτιστική ζωή. Εισηγήθηκε, συνεπώς, όπως λάβουν, χωρίς καθυστέρηση όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα, σε επίπεδο σχεδιασμού και κατασκευής, ούτως ώστε να ξεπεραστούν τα εμπόδια προσπελασιμότητας των χώρων αυτών, τα οποία, υπό τις σημερινές συνθήκες, συνιστούν αδικαιολόγητη και παράνομη διακριτική μεταχείριση έναντι των ατόμων με αναπηρίες. Οι εξελίξεις αναφορικά με το θέμα παρακολουθούνται από την Επίτροπο.

Υποβολή υποψηφιότητας για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας προσώπων που ανήκουν σε Θρησκευτικές Ομάδες (Α.Κ.Ρ. 39/2007).

Ο κ. Μπενίτο Μαντοβάνη, Εκπρόσωπος των Λατίνων στην Βουλή των Αντιπροσώπων, υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με το θέμα της ενδεχόμενης υποψηφιότητας για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας ατόμων που ανήκουν στη Θρησκευτική ομάδα των Λατίνων.

Το άρθρο 1 του Συντάγματος προνοεί ότι *«Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι Έλληνας και Αντιπρόεδρος Τούρκος, εκλεγόμενοι αντίστοιχα από την ελληνική και τουρκική κοινότητα της Κύπρου»*. Βάσει του άρθρου 40 του Συντάγματος,

ο καθένας έχει δικαίωμα να θέσει υποψηφιότητα για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας εφόσον είναι πολίτης της Δημοκρατίας, συμπλήρωσε το 35^ο πέμπτο έτος της ηλικίας τους, δεν έχει καταδικαστεί για αδίκημα ατιμωτικό ή ηθικής αισχροτήτας, δεν έχει στερηθεί της εκλογιμότητάς του με απόφαση αρμόδιου δικαστηρίου και δεν πάσχει από οποιαδήποτε διανοητική νόσο που να τον καθιστά ανίκανο να ασκεί τα καθήκοντα που απορρέουν από το αξίωμα.

Η Επίτροπος Διοικήσεως, υπό την ιδιότητά της ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, τοποθετήθηκε επί του ζητήματος τονίζοντας ότι αυτό, άπτεται των δικαιωμάτων των πολιτών της Δημοκρατίας που ανήκουν στην Ελληνική κοινότητα και είναι μέλη Θρησκευτικής ομάδας, για ίση μεταχείριση και ισότιμη συμμετοχή στην πολιτική ζωή του τόπου. Η αρχή της ισότητας, κατοχυρώνεται, καταρχήν, στο ίδιο το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επιπλέον, σύμφωνα με τον περί Καταπολέμησης των Φυλετικών και Ορισμένων Διακρίσεων (Επίτροπος) Νόμο του 2004 απαγορεύονται οι διακρίσεις στη βάση της εθνοτικής καταγωγής ενός προσώπου.

Ενόψει των πιο πάνω η Επίτροπος κατέληξε στο ότι, τυχόν εξαίρεση των μελών θρησκευτικών ομάδων που ανήκουν στην ελληνική κοινότητα από τη δυνατότητα θέσης υποψηφιότητας για εκλογή προέδρου της Δημοκρατίας είναι νομικά ανεπίτρεπτη και συνιστά αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση έναντι των προσώπων αυτών και των θρησκευτικών τους ομάδων. Υπό την έννοια αυτή, εφόσον τα πρόσωπα αυτά πληρούν τις προϋποθέσεις εκλογιμότητας που καθορίζονται στο Άρθρο 40 του Συντάγματος, έχουν το δικαίωμα υποβολής υποψηφιότητας εκλογής.

Με επιστολή ημερ. 10 Οκτωβρίου 2007, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, ενημέρωσε την Επίτροπο Διοικήσεως για την σχετική με το θέμα κατάληξή του, σύμφωνα με την οποία, η υποβολή υποψηφιότητας για το αξίωμα του Προέδρου της Δημοκρατίας από μέλη θρησκευτικών ομάδων είναι, με βάση το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο, νομικά επιτρεπτή.

Παραχώρηση σύνταξης χηρείας σε αλλοδαπή σύζυγο αποβιώσαντα Κύπριου πολίτη (Α.Κ.Ρ. 40/2007).

Η κα. Σ.Λ από τη Σρι Λάνκα υπέβαλε καταγγελία κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σε σχέση με την, αδικαιολόγητη, όπως υποστήριξε, παράλειψη της υπηρεσίας να ολοκληρώσει την εξέταση αίτησης της για την παραχώρηση σύνταξης χηρείας. Η καταγγέλλουσα τέλεσε, στις 27 Σεπτεμβρίου 2002 γάμο με τον κ. Π.Λ, Κύπριο υπήκοο, και διέμενε μαζί του μέχρι το θάνατο του στις 22 Νοεμβρίου 2006. Στις 24 Νοεμβρίου 2006, κα. Σ.Λ υπέβαλε αίτηση για σύνταξη χηρείας στην οποία επισύναψε σχετικό πιστοποιητικό γάμου της με τον αποβιώσαντα σύζυγο της. Μέχρι την υποβολή της Έκθεσης της Επιτρόπου Διοικήσεως, οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων δεν είχαν τοποθετηθεί επί της αίτησης της καταγγέλλουσας.

Η Επίτροπος Διοικήσεως, υπό την ιδιότητα της ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, διαπίστωσε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 39(Ι) των περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμων, το οποίο ορίζει με σαφήνεια τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες παρέχεται σε δικαιούχο η σύνταξη χηρείας, κρίσιμο στοιχείο για να καταστεί ένα άτομο δικαιούχο είναι η ύπαρξη γάμου μεταξύ της εκάστοτε αιτήτριας και του αποβιώσαντα συζύγου της, η καταβολή εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων εκ μέρους του τελευταίου και η συμβίωση του ζευγαριού κατά το χρόνο του θανάτου του. Η νομοθετική αυτή ρύθμιση αναφέρεται στη υποχρέωση, και όχι την ευχέρεια, της αρμόδιας αρχής να εγκρίνει την παροχή της σύνταξης εφόσον συντρέχουν οι σχετικές νόμιμες προϋποθέσεις.

Στην προκειμένη περίπτωση, η αίτηση της καταγγέλλουσας ικανοποιούσε την προϋπόθεση της καταβολής των σχετικών εισφορών εκ μέρους του αποβιώσαντα συζύγου της, όπως και την προϋπόθεση της συμβίωσης. Ζήτημα προέκυψε μόνο ως προς το θέμα της νομιμότητας του γάμου της με τον αποβιώσαντα. Παρόλο που οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων είχαν στην κατοχή τους σχετικό πιστοποιητικό γάμου του Δήμου Λευκωσίας, εντούτοις, επειδή κατά την έρευνα *«εντοπίστηκαν μερικές ασάφειες αναφορικά με την τέλεση του γάμου»*, το έγγραφο αυτό κρίθηκε ανεπαρκές. Θεωρήθηκε, δε, αναγκαία η διεξαγωγή έρευνας σε σχέση με τη γνησιότητα του γάμου της και,

για το λόγο αυτό, της ζητήθηκε να προσκομίσει τις βεβαιώσεις που παρουσίασε στο Δήμο πριν την τέλεση του γάμου.

Η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι η προσκόμιση πιστοποιητικού γάμου εκ μέρους της καταγγέλλουσας θα έπρεπε να αποτελούσε επαρκές στοιχείο για τους σκοπούς απόδειξης της συζυγικής ιδιότητας ενός ατόμου. Το πιστοποιητικό που εξέδωσε, εν προκειμένω, ο Δήμος Λευκωσίας, έφερε όλα τα εξωτερικά γνωρίσματα μιας έγκυρης πράξης και ως εκ τούτου, για τους σκοπούς παροχής σύνταξης χηρείας, το Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων όφειλε να την αναγνωρίσουν ως ισχυρή. Άλλωστε, με βάση το άρθρο 12 του περί Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου του 1999, «... *ένα διοικητικό όργανο κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του αναγνωρίζει ως ισχυρές και εφαρμόζει τις πράξεις άλλων διοικητικών οργάνων, εφόσον αυτές έχουν τα εξωτερικά γνωρίσματα έγκυρων πράξεων.*»

Επιπλέον, η Επίτροπος σημείωσε ότι, η ανάγκη για αποφυγή αυθαιρεσιών στα πλαίσια της διοικητικής δράσης επιτάσσει όπως η εξουσία της διοίκησης ασκείται από τα διοικητικά όργανα τα οποία ο νόμος κατέστησε καθ' ύλην αρμόδια. Η τέλεση πολιτικού γάμου περιλαμβάνεται στις εξουσίες ενός Λειτουργού Τέλεσης Γάμου, δηλαδή ενός Δημάρχου ή μέλους Δημοτικού Συμβουλίου, ενώ η αμφισβήτηση της νομιμότητάς του, σε περιπτώσεις γάμου αλλοδαπού με Κύπριο όπως εν προκειμένω, εμπίπτει, σύμφωνα με τον περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμο, στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Διευθύντριας Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, για σκοπούς παραχώρησης, ακύρωσης ή ανανέωσης άδειας παραμονής. Ο περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμος, οι ρυθμίσεις του οποίου οριοθετούν τη δράση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σε καμία περίπτωση δεν παραχωρεί αρμοδιότητα σε αυτές να διενεργούν ελέγχους σχετικά με τη γνησιότητα ενός γάμου. Αντίθετα, η σχετική νομοθετική διάταξη αναφέρεται σε «*χήρα*» εστιάζοντας με τον τρόπο αυτό στη συζυγική ιδιότητα της εκάστοτε αιτήτριας, άσχετα αν αυτή είναι αλλοδαπή ή ημεδαπή, προσδίδοντας παράλληλα ιδιαίτερη έμφαση στη συμβίωση του ζευγαριού, στοιχείο που μόνο με σχετική έρευνα μπορεί να εξακριβωθεί, οπότε και δικαιολογείται η διενέργειά της.

Η Επίτροπος κατέληξε στο ότι οι ενέργειες της εμπλεκόμενης Υπηρεσίας σε συνάρτηση με τους χειρισμούς της Υπηρεσίας σε παρόμοια υπόθεση που είχε,

πρόσφατα, τεθεί υπόψη της, εγείρουν υπόνοιες ότι η αλλοδαπή καταγωγή των αιτητών, φορέων του σχετικού δικαιώματος, είναι απόλυτα συνδεδεμένη με αρνητική αντιμετώπιση των αιτήσεων τους.

Έγινε η εισήγηση όπως, η εμπλεκόμενη Υπηρεσία, προβεί σε κάθε απαραίτητη ενέργεια για την εξάλειψη κάθε υπόνομιας για μεροληπτική ή δυσμενή μεταχείριση αλλοδαπών αιτητών σύνταξης χηρείας. Όσον αφορά στο ειδικότερο θέμα της καταγγέλλουσας, έγινε η εισήγηση όπως αυτό εξεταστεί άμεσα υπό το φως των όσων αναφέρονται στην Έκθεση.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των πιο πάνω εισηγήσεων, διαβιβάστηκε στην Επίτροπο Διοικήσεως αντίγραφο επιστολής των Κοινωνικών Ασφαλίσεων ημερ. 25 Ιανουαρίου 2008 που απευθύνεται στην καταγγέλλουσα, σύμφωνα με την οποία, εγκρίνεται η παραχώρηση σύνταξης χηρείας στην τελευταία από 20 Νοεμβρίου 2006.

Αδικοιολόγητη σύλληψη και κράτησή αιτητή ασύλου παρά την έγκαιρη υποβολή σχετικής αίτησης(Α.Κ.Ρ. ΙΙ/2007).

Αιτητής ασύλου απευθύνθηκε στην Αρχή υποβάλλοντας καταγγελία για τις συνθήκες σύλληψης και κράτησης του. Διαπιστώθηκε ότι, ο παραπονούμενος, παρότι παρουσιάστηκε εντός τριών εβδομάδων από την άφιξή του στην Κύπρο στις αρμόδιες αστυνομικές αρχές και υπέβαλε αίτημα ασύλου, συνελήφθη και με βάση διάταγμα απέλασης που εκδόθηκε εναντίον του, από τη Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, τέθηκε υπό κράτηση όπου και παρέμεινε για περισσότερο από ένα μήνα. Ενώ, δηλαδή, ο παραπονούμενος υπέβαλε χωρίς αδικοιολόγητη καθυστέρηση αίτημα ασύλου, αποστερήθηκε της προσωπικής του ελευθερίας, κατά παράβαση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 7 του περί Προσφύγων Νόμου.

Στην έκθεση της η Επίτροπος σημειώνει ότι στην προκειμένη περίπτωση ήταν περιττή και δεν επιτρέπονταν η έκδοση διοικητικού διατάγματος κράτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Προσφυγών Νόμου σε συνδυασμό με αυτές του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης. Επομένως, η κράτηση του

παραπονουμένου στερούνταν νόμιμου ερείσματος, με αποτέλεσμα η προσβολή του δικαιώματός του στην προσωπική ελευθερία να είναι αδικαιολόγητη και άρα παράνομη.

Η Επίτροπος Διοικήσεως σημείωσε περαιτέρω ότι η πρακτική έκδοσης διαταγμάτων απέλασης αιτητών ασύλου, που οδηγούν παράλληλα και στην κράτηση των αιτητών, εκκρεμούντων των αιτημάτων τους, δημιουργούν τις συνθήκες για μια πρόχειρη αντιμετώπιση των σχετικών αιτημάτων, εντείνοντας τον κίνδυνο επαναπροώθησής τους σε χώρες στις οποίες ενδεχομένως θα τεθούν υπό κίνδυνο, και, συνεπώς, πρέπει να εγκαταλειφθεί. Η Έκθεση υποβλήθηκε στον Αρχηγό Αστυνομίας και στη Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, ώστε να ληφθούν υπόψη οι διαπιστώσεις και οι παρατηρήσεις της Επιτρόπου Διοικήσεως και για να μην επαναληφθούν στο μέλλον παρόμοια περιστατικά. Για ενημέρωσή τους, αντίγραφο της Έκθεσης κοινοποιήθηκε στο Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών και στον Αν. Προϊστάμενο Υπηρεσίας Ασύλου.

Συνθήκες διαβίωσης των αιτητών ασύλου, που φιλοξενούνται στο Κέντρο Υποδοχής Αιτητών Ασύλου στην Κοφίνου (Α.Κ.Ρ. 70/2005).

Το Φεβρουάριο του 2007 το Κίνημα Οικολόγων Περιβαλλοντιστών υπέβαλε καταγγελία αναφορικά με τις συνθήκες διαβίωσης των αιτητών ασύλου, που φιλοξενούνται στο Κέντρο Υποδοχής Αιτητών Ασύλου στην Κοφίνου. Σύμφωνα με όσα προέκυψαν από την έρευνα της καταγγελίας, η Επίτροπος διατύπωσε τους προβληματισμούς της πάνω στα θέματα που έχουν σχέση με πρακτικές πτυχές της καθημερινής ζωής των αιτητών ασύλου, την οικονομική βοήθεια που τούς παρέχεται καθώς και την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

Στην Έκθεσή της, η Επίτροπος περιγράφει τις διαπιστώσεις της τόσο για την υλικοτεχνική υποδομή του Κέντρου Υποδοχής Αιτητών Ασύλου της Κοφίνου όσο και για τις κοινωνικές παροχές στους αιτητές που φιλοξενούνται εκεί. Η συγκριτική μελέτη της υφισταμένης κατάστασης σε αντιδιαστολή με το νομοθετικό πλαίσιο και τις θεσμικές εξελίξεις σε πανευρωπαϊκό επίπεδο έγινε

από την Επίτροπο σε συνάρτηση και με πρακτικές αναφορές στα συστήματα υποδοχής των αιτητών ασύλου σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Επίτροπος καταλήγει ότι γενικότερα υπάρχει μία προσπάθεια να περιοριστεί η δυνατότητα κατάχρησης του συστήματος υποδοχής με τον καθορισμό των περιστάσεων που δικαιολογούν τον περιορισμό ή την ανάκληση των συνθηκών υποδοχής των αιτούντων άσυλο. Όπως τόνισε, όμως, γνώμονας πρέπει να είναι η διεύρυνση των θεσμικών εγγυήσεων για την υποδοχή των αιτητών ασύλου, με πρότυπα που, υπό κανονικές συνθήκες, επαρκούν για την εξασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης και την κάλυψη των αναγκών κάθε ατόμου, διασφαλίζοντας πλήρη σεβασμό στα θεμελιώδη δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Με βάση το σύνολο των διαπιστώσεών της, η Επίτροπος εισηγείται πρώτα' απ' όλα τη μείωση του χρόνου παραμονής των αιτητών στο Κέντρο καθώς και τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής, βραχυπρόθεσμα στις υφιστάμενες δομές και μακροπρόθεσμα μέσω της μεταφοράς και μεταστέγασης του Κέντρου σε ποιοτικά άρτιες υποδομές εντός πόλης. Επιπλέον, η Επίτροπος εισηγείται την εξεύρεση λύσεων σε ελλείψεις που παρατηρούνται αναφορικά με τη μέριμνα για την ψυχολογική υποστήριξη των αιτητών, τη νομική αρωγή τους και την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας. Ταυτόχρονα έθιξε το θέμα της ανάγκης για κατάλληλη επιστημονική κατάρτιση του προσωπικού που απασχολείται στο Κέντρο, αλλά και για ενημέρωση και κοινωνική ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα ασύλου και μετανάστευσης.

Με επιστολές, ημερομηνίας 18 Μαρτίου 2008, η Επίτροπος Διοικήσεως ζήτησε από τους Γενικούς Διευθυντές των συναρμόδιων Υπουργείων Εσωτερικών και Εργασίας να ενημερωθεί για τα μέτρα που λήφθηκαν και τις ενέργειες που έχουν προωθηθεί προς υλοποίηση των εισηγήσεων που περιέχονται στην Έκθεσή της.

Πολιτική των ασφαλιστικών εταιρειών, έναντι των ατόμων με αναπηρίες, στον τομέα της ασφάλισης μηχανοκινήτων οχημάτων (Α.Κ.Ρ. 71/2005, Α.Κ.Ρ. 31/2006).

Δύο μη κυβερνητικές Οργανώσεις προάσπισης των δικαιωμάτων των αναπήρων υπέβαλαν καταγγελίες αναφορικά με την πρακτική/στάση των ασφαλιστικών εταιρειών, έναντι των ατόμων με αναπηρίες, στον τομέα της ασφάλισης μηχανοκινήτων οχημάτων. Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, οι ασφαλιστικές εταιρείες κατατάσσουν τα άτομα με αναπηρίες στην κατηγορία των οδηγών υψηλού κινδύνου και, για το λόγο αυτό, για σκοπούς ασφάλισης των αυτοκινήτων τους, αξιώνουν ασφάλιστρα τα οποία είναι ψηλότερα από τα ασφάλιστρα που αξιώνουν από άτομα χωρίς αναπηρίες. Τούτο, υποστηρίζουν, γίνεται χωρίς οποιαδήποτε τεκμηρίωση και παρά το ότι οι στατιστικές δεν καταδεικνύουν αυξημένο ποσοστό ατυχημάτων στα άτομα με αναπηρίες.

Στην Έκθεση της η Επίτροπος αναφέρθηκε εκτενώς στο διεθνές νομικό και θεσμικό πλαίσιο που έχει αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια από τα θεσμικά όργανα διεθνών οργανισμών στους οποίους η Κύπρος είναι μέλος και, το οποίο, προωθεί μία νέα προσέγγιση στο θέμα αναπηρία, όπου, τα άτομα με αναπηρία θεωρούνται πλέον ισότιμα ενεργά μέλη της κοινωνίας τα οποία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα με όλο τον υπόλοιπο πληθυσμό. Υπό αυτή την έννοια, ανέφερε η Επίτροπος, η αντιμετώπιση των αναπήρων επιτάσσει μια νέα πολιτική στο θέμα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού τους

Η Επίτροπος επεσήμανε ότι στην Κύπρο η ασφαλιστική νομοθεσία παρέχει στις ασφαλιστικές εταιρείες την ελευθερία να καθορίζουν οι ίδιες τα ασφάλιστρα που αξιώνουν για σκοπούς ασφάλισης μηχανοκίνητων οχημάτων και να αξιολογούν τους κινδύνους που εμπεριέχονται σε κάθε περίπτωση στη βάση κριτηρίων που οι ίδιες θεωρούν ως ενδεδειγμένα. Ωστόσο, υπέδειξε ότι η ελευθερία αυτή δεν είναι απόλυτη και περιορίζεται από τις διατάξεις άλλων νομοθεσιών που απαγορεύουν την επιφύλαξη διάκρισης στη βάση συγκεκριμένων λόγων, μεταξύ αυτών και της αναπηρίας ενός προσώπου. Ανέφερε δε συγκεκριμένα ότι η περί ατόμων με αναπηρία νομοθεσία απαγορεύει, στον τομέα της παροχής αγαθών και υπηρεσιών, την επιφύλαξη σε άτομο με αναπηρία μεταχείρισης δυσμενέστερης από αυτή που

επιφυλάσσεται σε κάποιο άλλο άτομο, εφόσον η μεταχείριση αυτή σχετίζεται με λόγο που συνδέεται με την αναπηρία του ατόμου και δεν είναι λογικά και αντικειμενικά δικαιολογημένη.

Η Επίτροπος διατύπωσε την άποψη ότι η ύπαρξη της αναπηρίας, από μόνη της, δεν μπορεί να θεμελιώσει αυξημένη επικινδυνότητα πρόκλησης δυστυχήματος, ώστε να καθίσταται θεμιτή η διαφοροποίηση στο ύψος του ασφάλιστρου. Σε τέτοιες περιπτώσεις, υποστήριξε, δεδομένης και της εκ του νόμου υποχρεωτικής ασφαλιστικής κάλυψης των οχημάτων, θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη ότι σήμερα είναι διαθέσιμα ειδικά οχήματα για οδηγούς με αναπηρίες ή συσκευές που τροποποιούν τα οχήματα κατά τρόπο που να αντισταθμίζουν διάφορες μορφές σωματικής αναπηρίας. Διατύπωσε περαιτέρω την άποψη ότι κάθε απόφαση για καθορισμό ασφάλιστρου θα πρέπει να αιτιολογείται συγκεκριμένα και με βάση τα δικά της επιμέρους δεδομένα, με τρόπο που να καθίσταται πειστική η θέση της ασφαλιστικής εταιρείας. Η αιτιολόγηση δε, σε περιπτώσεις που η διαφοροποίηση στο ύψος του ασφάλιστρου οφείλεται στην αναπηρία, θα πρέπει να ενισχύεται από συγκρίσιμα στατιστικά δεδομένα ή οποιαδήποτε άλλα στοιχεία που να τεκμηριώνουν και να δικαιολογούν κατά επαρκή και αξιόπιστο τρόπο την οποιαδήποτε απόκλιση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Επειδή οι καταγγελίες ήταν γενικές και δεν αναφέρονταν σε συγκεκριμένα πρόσωπα τα οποία υπέστησαν δυσμενή διάκριση, η Επίτροπος έκρινε σκόπιμο να μην προβεί σε οποιοσδήποτε άλλες ενέργειες σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα. Περιορίστηκε στο να ενημερώσει με την Έκθεση τις ασφαλιστικές εταιρείες για τα διαλαμβανόμενα στη νομοθεσία και ιδιαίτερα για το γεγονός ότι, η άρνηση παροχής ασφαλιστικής κάλυψης σε κάποιο πρόσωπο ή η παροχή της με υποδεεστέρους όρους, για λόγους που οφείλονται στην αναπηρία του, συνιστούν, καταρχήν, παράνομες ενέργειες οι οποίες με βάση το νόμο υπόκεινται σε ποινικές κυρώσεις. Η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως οι ασφαλιστικές εταιρείες επανεξετάσουν την πολιτική τους έναντι των ατόμων με αναπηρίες και την προσαρμόσουν/αναθεωρήσουν, σε περίπτωση που αυτή δεν συνάδει με την αρχή της μη διάκρισης έναντι των ατόμων αυτών. Καταληκτικά, σημείωσε ότι θα παρέμβει εκ νέου στο θέμα σε περίπτωση που της υποβληθούν συγκεκριμένες καταγγελίες κατά συγκεκριμένων ασφαλιστικών εταιρειών και, σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι πράγματι

επιφυλάχθηκε παράνομη διάκριση έναντι ανάπηρου προσώπου, θα λάβει όλα τα κυρωτικού χαρακτήρα μέτρα έναντι των εταιρειών που παρανομούν, σύμφωνα με τις εξουσίες που της παρέχει η νομοθεσία.

Το Σεπτέμβριο του 2007 άτομο με αναπηρία υπέβαλε καταγγελία κατά συγκεκριμένης ασφαλιστικής εταιρείας επειδή, για σκοπούς ασφάλισης του αυτοκινήτου του, τον χρέωσε με ασφάλιστρο το οποίο ήταν κατά 25% ψηλότερο από το ασφάλιστρο που θα κατέβαλλε εάν δεν είχε αναπηρία. Η Αρχή ενημέρωσε γραπτώς την εταιρεία για την καταγγελία διαβιβάζοντας της και αντίγραφο της Έκθεσης. Στην απαντητική του επιστολή ο Διευθυντής της εταιρείας πληροφόρησε την Επίτροπο ότι, στο μεταξύ, αποφασίστηκε να μην επιβαρυνθεί ο επηρεαζόμενος με επασφάλιστρο 25% λόγω της αναπηρίας του.

Παράλειψη της Αστυνομίας να προσάψει κατηγορίες εναντίον ατόμων, τα οποία σε συστηματική βάση παρενοχλούσαν ρατσιστικά Κύπριο με Αφρικανική καταγωγή (Α.Κ.Ρ .7/2006).

Τον Ιανουάριο του 2006 υποβλήθηκε καταγγελία από τον Διευθυντή του Εθνικού Παρατηρητηρίου Κύπρου RAXEN, αναφορικά με παράλειψη της Αστυνομίας να προσάψει κατηγορίες εναντίον ομάδας νεαρών, η οποίοι σε συστηματική βάση παρενοχλούσαν ρατσιστικά τον κ. Z.M., Κύπριο με Αφρικανική καταγωγή. Ο καταγγέλλων αναφέρθηκε ειδικά σε ένα περιστατικό που έγινε στις 28 Ιουλίου του 2003 κατά τη διάρκεια του οποίου ο κ. Z.M. επιτέθηκε σε έναν από τους νεαρούς που τον παρενοχλούσαν ρατσιστικά, μετά που αυτός απείλησε ότι θα κάνει κακό στα παιδιά του. Η καταγγελία επικεντρώθηκε στο ότι, ενώ η Αστυνομία κατηγόρησε τον κ. Z.M. για την επίθεση, δεν απήγγειλε καμία κατηγορία κατά του προσώπου που τον απείλησε ή κατά των άλλων νεαρών που τον παρενοχλούσαν ρατσιστικά.

Η Επίτροπος διαπίστωσε ότι το Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, ενώπιον του οποίου μεταγενέστερα προσάχθηκε ο κ. Z.M., δέχθηκε από τις μαρτυρίες που άκουσε ότι προηγουμένως είχε δεχθεί βάρβαρη και ρατσιστική πρόκληση από τον πολίτη στον οποίο επιτέθηκε.

Η Αστυνομία ανέφερε στην Επίτροπο ότι δεν προέβη σε οποιοδήποτε περαιτέρω ενέργειες για τη συγκεκριμένη υπόθεση επειδή ουδέποτε ο κ. Z.M. εξέφρασε ή υπέβαλε, γραπτώς ή προφορικώς, οποιοδήποτε παράπονο για ρατσιστική συμπεριφορά εναντίον του, ούτε κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης αλλά ούτε και κατά οποιαδήποτε άλλη χρονική περίοδο.

Η Επίτροπος επεσήμανε ότι σύμφωνα με το Νόμο 11(III)/92, η δημόσια έκφραση ιδεών που είναι προσβλητικές για μία ομάδα προσώπων λόγω της φυλετικής ή της εθνικής τους καταγωγής, συνιστά ποινικό αδίκημα για το οποίο προβλέπεται φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τον ένα χρόνο ή χρηματική ποινή που δεν υπερβαίνει τις πεντακόσιες λίρες ή και τις δύο ποινές. Τέτοιας φύσεως ρατσιστικές συμπεριφορές, πρόσθεσε η Επίτροπος μπορούν επίσης να διωχθούν και στη βάση του άρθρου 51^Α του Ποινικού Κώδικα (κεφ. 154) το οποίο ποινικοποιεί ενέργειες που καλλιεργούν και διαμορφώνουν κλίμα μισαλλοδοξίας. Η Επίτροπος διατύπωσε την άποψη ότι, επειδή από την απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση προκύπτει ότι ο κ. Z.M. προκλήθηκε ρατσιστικά, η Αστυνομία είχε υποχρέωση να εξετάσει, αυτεπάγγελτα, το κατά πόσο η ρατσιστική πρόκληση που δέχθηκε, συνιστούσε ποινικό αδίκημα στη βάση διατάξεων του Νόμου 11(III)/92 ή/και του Ποινικού Κώδικα. Θα έπρεπε επίσης, πρόσθεσε η Επίτροπος, να μεριμνήσει η Αστυνομία για την προστασία του κ. Z.M. και της οικογένειάς του. Τα πιο πάνω, υποστήριξε η Επίτροπος, ήταν υποχρέωση της Αστυνομίας ανεξαρτήτως του εάν ο κ. Z.M. υπέβαλε ή όχι παράπονο. Δεδομένου ότι η Αστυνομία δεν προέβη σε καμία από τις πιο πάνω ενέργειες, η Επίτροπος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι απέτυχε να εκπληρώσει στην προκειμένη περίπτωση τον ρόλο και την αποστολή της που ήταν να ενεργήσει αφενός κατασταλτικά, τιμωρώντας το δράστη και αφετέρου προληπτικά, παρέχοντας προστασία στο θύμα. Ενόψει τούτου εισηγήθηκε όπως η Αστυνομία εξετάσει εκ νέου την υπόθεση και λάβει όλα τα ενδεικνυόμενα νόμιμα μέτρα.

Στην Έκθεση η Επίτροπος αναφέρθηκε και σε ενέργειες/δράσεις που έχουν αναπτύξει τα τελευταία χρόνια τα θεσμικά όργανα τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και του Συμβουλίου της Ευρώπης, σε μία προσπάθεια αντιμετώπισης του φαινομένου του ρατσισμού. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε στην «Γενική Σύσταση υπ' αριθμό 11» που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά

του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας (ECRI) του Συμβουλίου της Ευρώπης, στην οποία περιέχονται συνολικά 20 εισηγήσεις που αφορούν σε ένα ευρύ φάσμα αστυνομικών δράσεων σε σχέση ειδικά με το ρόλο της Αστυνομίας στην αντιμετώπιση και πάταξη ρατσιστικών αδικημάτων και στην παρακολούθηση, καταγραφή και στον έλεγχο ρατσιστικών περιστατικών [ECRI General Policy Recommendation No 11 on combating racism and racial discrimination in policing].

Με αφορμή την έκδοση και την υιοθέτηση της συγκεκριμένης Σύστασης του Ιουνίου του 2007, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως η Αστυνομία μελετήσει και εφαρμόσει τις εισηγήσεις που περιέχονται στη Σύσταση.

Μετά την υποβολή της Έκθεσης, ο Αρχηγός της Αστυνομίας πληροφόρησε την Επίτροπο ότι η Αστυνομία επικοινωνήσε με τον κ. Ζ.Μ., αλλά, παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν, αυτός αρνήθηκε να συνεργαστεί με την Αστυνομία για διερεύνηση των συνθηκών που έγινε το περιστατικό και ζήτησε να μη δοθεί συνέχεια στη συγκεκριμένη υπόθεση. Ενόψει τούτου και μετά από οδηγίες της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, η διερεύνηση της υπόθεσης τερματίστηκε. Σε σχέση με τις εισηγήσεις που περιέχονται στη «Γενική Σύσταση υπ' αριθμό 11» του ECRI, ο Αρχηγός Αστυνομίας απέστειλε προς τις Αστυνομικές Διευθύνσεις όλων των Επαρχιών εγκύκλιο στην οποία οι κωδικοποιούνται οι εισηγήσεις του ECRI και τα μέλη της μέλη του Σώματος καλούνται να τις εφαρμόσουν.

Νοσηλεία και σεβασμός θρησκευτικών πεποιθήσεων ασθενή Μάρτυρα του Ιεχωβά στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας (Α.Κ.Ρ. 46/06).

Τον Απρίλιο του 2006, υποβλήθηκε καταγγελία αναφορικά με τη νοσηλεία και το θάνατο της κ. Κ.Κ., Μάρτυρα του Ιεχωβά, στο Γενικό Νοσοκομείο Λάρνακας. Η κ. Κ.Κ είχε εισαχθεί στο Νοσοκομείο στις 5 Φεβρουαρίου 2006 με αιμορραγία στο στομάχι και παρόλο που οι θεράποντες ιατροί έκριναν ότι απαιτείτο να υποβληθεί σε μετάγγιση αίματος, αυτή αρνήθηκε, λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων. Απεβίωσε τελικά τρεις ημέρες αργότερα. Η καταγγελία υποβλήθηκε από συγγενικό πρόσωπο της κ. Κ.Κ., το οποίο ισχυρίστηκε ότι το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του Νοσοκομείου

άσκησαν έντονη πίεση στη θεία της να δεχτεί τη μετάγγιση, ενώ, παράλληλα, επέδειξαν αμέλεια και απροθυμία να της παράσχουν εναλλακτική αναίμακτη μορφή θεραπείας. Υποστήριξε επίσης ότι η εν γένει αντιμετώπιση της οποίας έτυχε η κ. Κ.Κ. συνιστούσε δυσμενή διάκριση λόγω των θρησκευτικών της πεποιθήσεων.

Στην υπόθεση παρενέβη και η «Επιτροπή Προσέγγισης Νοσοκομείων για Μάρτυρες του Ιεχωβά», η οποία υποστήριξε ότι εκπρόσωπος της που επισκεπτόταν την κ. Κ.Κ. είχε διαπιστώσει και αυτός ότι, πράγματι, ασκήθηκε πολύ μεγάλη πίεση έναντί της για να αλλάξει γνώμη. Με αφορμή το συγκεκριμένο περιστατικό η Επιτροπή ήγειρε ευρύτερα το θέμα της παροχής ιατρικής περίθαλψης σε Μάρτυρες του Ιεχωβά στα κρατικά νοσηλευτήρια, υποστηρίζοντας ότι, το κράτος θα πρέπει να μεριμνήσει ώστε να τους παρέχεται «αναίμακτη» ιατρική φροντίδα - δηλαδή φροντίδα χωρίς τη μετάγγιση αίματος ή συστατικών του - σύμφωνα με τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις.

Ο Διευθυντής του Γενικού Νοσοκομείου Λάρνακας, στη βάση γραπτών μαρτυριών που έλαβε από τους εμπλεκόμενους Λειτουργούς, υποστήριξε ότι δεν ασκήθηκε έντονη πίεση στην κ. Κ.Κ., αν και παραδέχθηκε ότι, παρά τη γραπτή άρνησή της, την ημέρα που απεβίωσε, λόγω της επιδείνωσης της κατάστασης της υγείας της και ως μία ύστατη προσπάθεια για να σωθεί η ζωή της, το Ιατρικό προσωπικό είχε επαναφέρει το θέμα της μετάγγισης αίματος. Πιθανό, πρόσθεσε, η ενέργεια αυτή εσφαλμένα να εκλήφθηκε ως εκβιασμός και άσκηση πίεσης. Σε ότι αφορά στη δυνατότητα εφαρμογής εναλλακτικών αναίμακτων θεραπειών, αντί της μετάγγισης αίματος, ο Διευθυντής υποστήριξε ότι αυτό μπορεί να γίνει μόνο σε ήπια περιστατικά και όχι σε περιστατικά όπως της κ. Κ.Κ. που αντιμετώπιζε οξεία και ακατάσχετη γαστρορραγία.

Η Επίτροπος επεσήμανε ότι σύμφωνα με την περί Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νομοθεσία, για να παρασχεθεί συγκεκριμένη ιατρική φροντίδα σε ένα ασθενή απαιτείται η συγκατάθεση του. Η συγκατάθεση δε αυτή θα πρέπει να δίδεται μετά από ολοκληρωμένη πληροφόρηση του ασθενή, η οποία να παρέχεται σε χρόνο κατάλληλο και κατά τρόπο καταληπτό, ούτως ώστε αυτός να μπορεί να αποφασίζει ελεύθερα

και ανεπηρέαστα. Η Επίτροπος αναφέρθηκε επίσης σε σχετική με το θέμα Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης - η οποία κυρώθηκε με Νόμο από την Κυπριακή Δημοκρατία Ν. 31(III)/2001 - στην οποία επίσης προνοείται, ως γενικός κανόνας, ότι οποιαδήποτε επέμβαση στο πεδίο της υγείας δύναται να διεξάγεται μόνο μετά την ελεύθερη και ενημερωμένη συγκατάθεση του ενδιαφερόμενου προσώπου.

Σε σχέση με το καταγγελλθέν περιστατικό, η Επίτροπος ανέφερε εξ αρχής ότι δεν είναι σε θέση να σχολιάσει την πτυχή της καταγγελίας που αφορά στην καταλληλότητα της θεραπείας στην οποία υποβλήθηκε η κ. Κ.Κ., επειδή το θέμα αυτό απαιτεί εξειδικευμένες ιατρικές γνώσεις. Αναφορικά με το εάν ασκήθηκε έντονη πίεση στην κ. Κ.Κ., η Επίτροπος ανέφερε ότι η διαφορετική εκδοχή των γεγονότων που παρουσιάζεται από τους ιατρούς παραπέμπει σε επαναφορά του θέματος υπό τη μορφή ενημέρωσης της ασθενούς για την επιδείνωση της υγείας της και τον άμεσο κίνδυνο που πλέον αντιμετώπιζε η ζωή της - κάτι που προβλέπεται και από τη νομοθεσία - και όχι υπό τη μορφή πίεσης ή εκφοβισμού. Συνεκτιμώντας δε το σύνολο των στοιχείων της συγκεκριμένης υπόθεσης, η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι, δεν τεκμαίρεται πρόθεση ή σκοπιμότητα άσκησης εκφοβισμού ή καταναγκασμού της ασθενούς να δεχτεί τη μετάγγιση αίματος. Σε τούτο, ανέφερε η Επίτροπος, συνηγορεί και το γεγονός ότι το αίτημα της ασθενούς για αποφυγή της μετάγγισης αίματος έγινε εντέλει σεβαστό.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, από την έρευνα η Επίτροπος διαπίστωσε ότι απουσιάζει ένα συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο το οποίο να ρυθμίζει με λεπτομέρεια το θέμα της ιατρικής νοσηλείας των Μαρτύρων του Ιεχωβά στα κρατικά νοσηλευτήρια. Έτσι, πρόσθεσε, σε περιπτώσεις οριακών συνειδησιακών διλημμάτων, όπως της περίπτωσης της κ. Κ.Κ., αναδεικνύεται ένα ασαφές και συγκεχυμένο ρυθμιστικό πλαίσιο στο οποίο καλείται να ανταποκριθεί ο εκάστοτε θεράπων ιατρός, υπό συνθήκες επαγγελματικής και συνειδησιακής φόρτισης. Διαπιστώθηκε επίσης ότι κάποιοι εμπλεκόμενοι στο περιστατικό Λειτουργοί του Νοσοκομείου δεν γνώριζαν εξ αρχής τι προνοεί η νομοθεσία σε περιπτώσεις που ένας ασθενής δεν συναινεί σε συγκεκριμένη θεραπεία.

Καταληκτικά η Επίτροπος ανέφερε ότι η διασφάλιση του κοινωνικού δικαιώματος στην υγεία, που απορρέει από το Σύνταγμα, εγκαθιδρύει την

υποχρέωση του κράτους για τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για διασφάλιση της υγειονομικής περίθαλψης όλων των πολιτών ανεξαρτήτως των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων. Υπό αυτή την έννοια, εισηγήθηκε στο Υπουργείο Υγείας όπως:

α) υιοθετήσει δέσμη μέτρων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των γιατρών και του νοσηλευτικού και διοικητικού προσωπικού όλων των νοσοκομείων σε σχέση με την υποχρέωση διασφάλιση της παροχής υπηρεσιών δημόσιας υγείας χωρίς καμιά διάκριση στη βάση των θρησκευτικών πεποιθήσεων των πολιτών αλλά και ειδικότερα στην υποχρέωση σεβασμού της βούλησης ασθενών Μαρτύρων του Ιεχωβά να μην υποβάλλονται σε μετάγγιση.

β) συντάξει και να αποστείλει ένα κώδικα πρακτικής με κατευθυντήριες για το δέοντα χειρισμό ασθενών Μαρτύρων του Ιεχωβά, ανάλογα με τις συνθήκες τις κάθε περίπτωσης.

γ) προωθήσει πρακτικά μέτρα για χρήση από τα κρατικά νοσοκομεία μεθόδων αναίμακτης ιατρικής φροντίδας, ενόψει των θρησκευτικών πεποιθήσεων μίας ομάδας πολιτών, και εκπαιδεύσει κατάλληλα το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό.

Για σκοπούς υποβολής «σύστασης» προς την αρμόδια αρχή, δυνάμει του Νόμου Ν.42(Ι)/2004, η Επίτροπος προσκάλεσε σε διαβουλεύσεις το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Υγείας και εκπρόσωπους της «Επιτροπής Προσέγγισης Νοσοκομείων για Μάρτυρες του Ιεχωβά. Οι διαβουλεύσεις έγιναν τελικά στις 10 Ιανουαρίου, 2008 και, στη βάση των όσων συζητήθηκαν, η Επίτροπος εξετάζει το ενδεχόμενο υποβολής σχετικής σύστασης.

Αυτεπάγγελτη έρευνα αναφορικά με πετροβολισμό αλλοδαπού εργάτη στο Λύκειο Αποστόλου Μάρκου στην περιοχή Αρχάγγελος στη Λευκωσία (Α.Κ.Ρ./ΑΥΤ Ι/2007).

Στις 24 Οκτωβρίου, 2007 υπήρξαν εκτεταμένα δημοσιεύματα και πληροφορίες για περιστατικό στο Λύκειο Αποστόλου Μάρκου στην περιοχή Αρχάγγελος στη Λευκωσία στο οποίο ενεπλάκησαν μαθητές κατά την ώρα του διαλείμματος. Με βάση τα δημοσιεύματα και τις πληροφορίες που τέθηκαν ενώπιον της Αρχής, μαθητές πετροβόλησαν αλλοδαπό εργάτη, ενώ αυτός εργαζόταν στο χώρο του σχολείου. Με δεδομένες τις αρμοδιότητες που

ανατέθηκαν στον Επίτροπο Διοικήσεως ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, αλλά και ενόψει της σοβαρότητας του περιστατικού αυτού η Επίτροπος αποφάσισε να παρέμβει αυτεπάγγελα για διερεύνηση του θέματος.

Κατά την έρευνα που διεξήχθη το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιβεβαίωσε το περιστατικό. Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης μόλις πληροφορήθηκε το γεγονός όρισε Λειτουργό για τη διερεύνηση και διαλεύκανσή του το ταχύτερο δυνατό. Μάλιστα, η Διευθύντρια Μέσης Εκπαίδευσης επισκέφθηκε η ίδια το σχολείο ώστε να αποκτήσει προσωπική άποψη για το θέμα.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε επιστολή που απέστειλε στην Επίτροπο χαρακτήρισε ως υπερβολικό το χαρακτηρισμό που προσδόθηκε στο συμβάν, από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ως «ρατσιστικό περιστατικό», αφού οι μαθητές συνηθίζουν να ρίχνουν πέτρες ο ένας στον άλλο παίζοντας. Χαρακτήρισε δε το περιστατικό ως «παιγνιώδη ενέργεια», καθόλα όμως απαράδεκτη.

Με βάση την πληροφόρηση της Επιτρόπου το παιδί που έριξε την πέτρα ζήτησε συγγνώμη από τον αλλοδαπό εργάτη ενώ στους άμεσα εμπλεκόμενους μαθητές επιβλήθηκαν τα δέοντα εσωτερικά πειθαρχικά μέτρα. Μάλιστα, οι μαθητές, μάρτυρες του επεισοδίου, έκαναν αυστηρές παρατηρήσεις στο μαθητή που έριξε την πέτρα ενώ άμεση ήταν η αντίδραση του εφημερεύοντα καθηγητή ο οποίος κατήγγειλε άμεσα το συμβάν όταν περιήλθε στην αντίληψη του. Άμεση φαίνεται ότι υπήρξε και η αντίδραση της Διεύθυνσης του Σχολείου η οποία προχώρησε πάραυτα στη διερεύνηση του περιστατικού.

Όσον αφορά στο ειδικό θέμα της πρόληψης ρατσιστικών περιστατικών και την προαγωγή του σεβασμού της διαφορετικότητας μέσω της εκπαίδευσης, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου αναγνώρισε ότι έχουν γίνει πολλά βήματα προς την κατεύθυνση αυτή και έκανε αναφορά στους δύο κεντρικούς στόχους της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που προωθεί το Υπουργείο: το σεβασμό, δηλαδή, της διαφορετικότητας και του πλουραλισμού καθώς και την κοινωνική ενσωμάτωση όλων των αλλόγλωσσων παιδιών.

Η Επίτροπος σημείωσε στην Έκθεση της ότι στόχος της παρέμβασης της δεν ήταν η υπόδειξη του ή των υπαιτίων για το δυσάρεστο περιστατικό ούτε και η αναζήτηση και ο καταλογισμός ευθυνών. Η παρέμβαση της, ως Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων και η Έκθεση της απέβλεπαν στο να συνδράμουν με εποικοδομητικό τρόπο στην καθ' όλα θεμιτή προσπάθεια των αρμόδιων εκπαιδευτικών αρχών για σεβασμό της διαφορετικότητας και προαγωγή των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και να ενισχύσει τις προσπάθειες για πρόληψη και αποτελεσματική αντιμετώπιση ξενοφοβικών και ρατσιστικών περιστατικών.

Είναι προφανές, τονίζει η Επίτροπος στην Έκθεση της, ότι το περιστατικό αυτό προκάλεσε την άμεση αντίδραση του συνόλου των μελών της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας, μαθητών, διεύθυνσης και καθηγητών, καθώς και των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου. Ομολογουμένως, επιδιώχθηκε, εξ αρχής, η διερεύνηση του περιστατικού και η πλήρης διαλεύκανση του.

Προβληματική, ωστόσο, ήταν η αξιολόγηση της σημαντικότητας του περιστατικού με την ουσιαστική αναγωγή του σ' ένα καθημερινό συμβάν συνηθισμένης παραβατικής συμπεριφοράς, χωρίς αναφορά στη προφανή ρατσιστική χροιά του. Προβληματισμό προκάλεσε μάλιστα η προσπάθεια υποβάθμισης του περιστατικού από το Διευθυντή του σχολείου, ο οποίος αφού καταδίκασε το συμβάν, το απέδωσε στην ατυχία του αλλοδαπού να βρεθεί τη δεδομένη στιγμή εν μέσω της «ανταλλαγής πυρών» μεταξύ των μαθητών.

Στα συμπεράσματα της Έκθεσης της η Επίτροπος επισημαίνει ότι στη συνολική αξιολόγηση όλων των παραμέτρων της υπόθεσης θα έπρεπε καταρχήν να ληφθούν υπόψη οι γενικότεροι στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης που είναι η κατανόηση της «ετερότητας», της «διαφορετικότητας» του «άλλου», του «ξένου». Η αποτελεσματικότητα εκπλήρωσης του στόχου αυτού δεν εξαντλείται μόνο στη διακήρυξη τους αλλά δοκιμάζεται και κρίνεται καθημερινά σε όλο το εύρος των σχολικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων.

Δεν θα πρέπει επίσης να διαφεύγει το γεγονός ότι το σχολείο λειτουργεί σ' ένα συνεχώς διαμορφούμενο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον το οποίο, λόγω και της μετανάστευσης, δεν χαρακτηρίζεται πλέον από ομοιογένεια αλλά από αυτονόητο και έντονο πλουραλισμό. Τούτο έχει οδηγήσει τα τελευταία χρόνια

σε ραγδαία αλλαγή της σύνθεσης του μαθητικού πληθυσμού. Έχοντας αυτά υπόψη η Επίτροπος θεωρεί ότι, το περιστατικό αυτό, προσλαμβάνει διαστάσεις ελέγχου και επαλήθευσης των εκπαιδευτικών μεθόδων και των διαδικασιών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης. Είναι για τους λόγους αυτούς που οι πραγματικές διαστάσεις του συγκεκριμένου περιστατικού δεν θα έπρεπε να παραγνωριστούν.

Όμως, αναφέρει η Επίτροπος, για να καταστεί αυτό εφικτό είναι αναγκαία η παραδοχή του πραγματικού χαρακτήρα και των σοβαρών διαστάσεων τέτοιων περιστατικών τα οποία, πέρα από τα αυτονόητα θέματα ευταξίας που εγείρουν, υποσκάπτουν τις αρχές λειτουργίας ενός ανοικτού και πολυπολιτισμικού σχολείου. Αλλιώς, πως μπορεί να καθίσταται πειστική η εμπέδωση, στην πράξη, των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης όταν συμβαίνουν, κυρίως όμως όταν υποβαθμίζονται, τέτοια περιστατικά; Αυτό που προέχει, σημειώνει η Επίτροπος, είναι να γίνει αποδεκτή η ύπαρξη τέτοιων μεμονωμένων, ευτυχώς, ρατσιστικών γεγονότων και το σχολείο να αναπτύξει με επίμονο τρόπο τους απαραίτητους μηχανισμούς πρόληψης και αποφασιστικής αντιμετώπισής τους. Τούτο θα γίνει αν, πέρα από την αρχή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, το σχολείο ενδυναμώσει και προαγάγει με πιο συστηματικό τρόπο τις αρχές μιας αντιρατσιστικής εκπαίδευσης που θα οδηγεί σε μηδενική ανοχή και σε καταδίκη τέτοιων συμβάντων και όχι σε αντιμετώπιση τους υπό την μορφή της διατάραξης της εσωτερικής ευταξίας του σχολικού περιβάλλοντος.

Εντέλει, η Επίτροπος σημειώνει τη θετική στάση με την οποία αντίκρισε την παρέμβαση της η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης και την πρωτοβουλία για διοργάνωση, με αφορμή το συγκεκριμένο γεγονός, ειδικής ημερίδας στο Λύκειο Αποστόλου Μάρκου κατά την οποία συζητήθηκαν, με τους μαθητές, τα θέματα ρατσισμού και διακρίσεων.